

© Любарець С. Ф.

УДК 378.147:371.388:616.314.13/.14-007.001

Любарець С. Ф.

ОБГРУНТУВАННЯ ЗАПРОВАДЖЕННЯ ІНДИВІДУАЛЬНИХ НАВЧАЛЬНО-ДОСЛІДНИХ ЗАВДАНЬ ПРИ ВИВЧЕННІ РОЗДІЛУ «ВАДИ РОЗВИТКУ ТВЕРДИХ ТКАНИН ЗУБІВ» Національний медичний університет імені О. О. Богомольця (м. Київ)

slub@ukr.net

Робота є фрагментом виконання науково-дослідної роботи кафедри дитячої терапевтичної стоматології та профілактики стоматологічних захворювань Національного медичного університету імені О. О. Богомольця «Діагностика, лікування і профілактика захворювань твердих тканин зубів на різних етапах їх розвитку у дітей» (0116U000122).

Вступ. Швидкий розвиток сучасних медичних технологій зумовлює особливі вимоги до фундаментальної підготовки майбутніх медичних працівників, зокрема лікарів-стоматологів. Згідно державних стандартів вищої освіти навчальний заклад повинен підготувати конкурентно спроможного фахівця з опанованим ним рівнем компетенцій [4,7]. Враховуючи цю обставину, в навчальному процесі вищого навчального закладу має передбачатися багатоаспектна самостійна робота студентів, оскільки формується потреба самостійно поновлювати свої знання, доповнюючи інформацію, отриману на лекціях та практичних заняттях. Залучення студентів до самостійної роботи можливе через виконання ними індивідуальних навчально-дослідних завдань (ІНДЗ), як однієї із складових структури навчально-методичного комплексу навчальної дисципліни [7]. Мета індивідуального навчально-дослідного завдання — самостійне вивчення частини програмного матеріалу, систематизація, поглиблення, узагальнення, закріплення, практичне застосування знань студента з навчального курсу та розвиток навичок самостійної роботи [5,3]. Існує більше 10 видів ІНДЗ, зокрема розв'язання та складання практичних (ситуативних) задач різного рівня з теми (модуля) або курсу.

Розділ «Вади розвитку твердих тканин зубів» є одним з найскладніших в спектрі дисципліни «Дитяча терапевтична стоматологія». Тому застосування методу індивідуальних навчально-дослідних завдань при його вивченні є актуальним.

Мета дослідження. Підвищення ефективності самостійного вивчення частини програмного матеріалу з розділу «Вади розвитку твердих тканин зубів».

Об'єкт і методи дослідження. Розробка індивідуальних навчально-дослідних завдань, різних за

рівнем складності пізнавальних процесів, з розділу «Вади розвитку твердих тканин зубів».

Результати досліджень та їх обговорення. Студентам пропонуються завдання різні за рівнем складності пізнавальних процесів, які виконуються письмово. Зокрема:

1. Задачі на відтворення знань. 1.1. Встановити діагноз згідно із запропонованими фотографіями зубів. 1.2. Задачі на відтворення визначень. Дати визначення гіпоплазії емалі.

2. Задачі, які потребують простих мислительних операцій. 2.1. Задачі на перелік і визначення фактів (список, перелік). Скласти словник термінів з розділу «Вади розвитку твердих тканин зубів». 2.2. Задачі на впорядкування (класифікацію, категоризацію). Перерахувати спадкові захворювання емалі зубів згідно із класифікацією Witcop C. J. Jr. (1988).

3. Задачі на складні мислительні операції. 3.1. Задачі на трансформацію (встановлення клінічного діагнозу за даними дослідження). Дитина 7 років скаржиться на зміну кольору постійних зубів, що прорізаються ураженими. Проживає в місцевості, де вміст фтору в питній воді становить 2,5 мг/л. Під час огляду на вестибулярних поверхнях 11, 21, 31, 41 і на горбах 16, 26, 36, 46 зубів виявлено білі крейдоподібні плями, розташовані симетрично. Блиск емалі в уражених ділянках збережено. Який найімовірніший діагноз?

- а) недосконалий амелогенез
- б) недосконалий дентиногенез
- в) дисплазія дентину
- г) системна гіпоплазія
- д) флюороз зубів

3.2. Задачі на інтерпретацію (пояснення смислу, значення симптому, який спостерігається в картині захворювання). Батьки дитини 7,5 років скаржаться на наявність у неї косметичного дефекту. Під час огляду на різальному краї зуба 11 виявлено заглиблення емалі у вигляді борозни, що не забарвлюється метиленовим синім. Емаль у цій ділянці жовтого кольору, гладенька. В анамнезі: у 3-річному віці – інтрузивний вивих зуба 51. Встановіть діагноз та обґрунтуйте його?

4. Задачі, які передбачають узагальнення знань і подальших мовних висловів з метою формування мислення. 4.1. Задачі на огляд (конспекти, резюме). Підготувати літературний огляд щодо етіологічних чинників, які призводять до розвитку вад твердих тканин зубів, що формуються в період внутрішньо-щелепного розвитку.

5. Задачі на продуктивне мислення (вирішення проблеми). 5.1. Задачі на вирішення проблемної ситуації. Підліток 16 років скаржиться на косметичний дефект і підвищену чутливість зубів. Об'єктивно: емаль на всіх зубах відсутня, дентин жовто-коричневого кольору. Визначається підвищена чутливість оголеного дентину до холодних подразників. Прикус відкритий. Визначте план лікування.

- а) ортодонтичне лікування
- б) покриття зубів коронками і ортодонтичне лікування
- в) пряма реставрація зубів
- г) ремінералізувальна терапія, пряма реставрація
- д) покриття зубів коронками.

5.2. Задачі на евристичний пошук на базі логічного мислення (евристика – наука, яка вивчає продуктивне творче мислення [5]). Скласти таблицю диференціальної діагностики плямистої форми гіпоплазії емалі, плямистої форми флюорозу та початкового карієсу.

6. Рефлексивні задачі (усвідомлення використання власних прийомів, побудови власних алгоритмів, способів аналізу відкритих задач). 6.1. Задачі, які дозволяють засвоїти рефлексивні процедури по відношенню до процесів впізнавання, запам'ятовування і пригадування. Пацієнтка, 15 років, скаржиться на неестетичний вигляд зуба 24. Зуб видозмінений з моменту прорізування. Об'єктивно: в зубі 24 емаль частково відсутня, дентин жовтого кольору. Із анамнезу: в дитинстві зуб 64 неодноразово лікували (мали місце часті загострення, періодично з'являлись нориці на яснах). В 9 років зуб 64 був видалений. Який найбільш імовірний діагноз?

- а) системна гіпоплазія емалі
- б) хронічний початковий карієс
- в) флюороз
- г) місцева гіпоплазія емалі
- д) аплазія емалі

До якої групи вад розвитку твердих тканин зубів (згідно із класифікацією Ю.А. Федорова) відноситься

ся встановлений діагноз? Опишіть патогенез захворювання у вищевказаному випадку.

6.2. Задачі на побудову стратегій групового та індивідуального вирішення проблем. Вкажіть оптимальний варіант лікування молярно-різцевої гіпомінералізації емалі, як різновиду системної гіпоплазії емалі, залежно від ступеня вираженості дефектів структури твердих тканин зубів (згідно із класифікацією Yalavik, 2001; Calderara, 2005).

Доцільним запроваджувати ІНДЗ при вивченні дисциплін вважають співробітники як медичних, так і педагогічних вузів України. Під час вивчення клінічних дисциплін в НМУ імені О. О. Богомольця, як самостійна робота студентів, застосовується графологічне структурування діагностичних заходів при різних захворюваннях, розробка як алгоритмів диференційної діагностики захворювань та їх лікування, так і графологічної структури синдромів та симптомів, передбачених в освітньо-кваліфікаційній характеристиці [6]. Це вимагає ґрунтовних знань з відповідної дисципліни, уміння аналізувати, узагальнювати та структурувати інформацію студентами під час самопідготовки до навчальних занять. Співробітники кафедри здоров'я людини, фізичної реабілітації і безпеки життєдіяльності Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка вважають необхідним застосування ІНДЗ при вивченні дисципліни «Фізична реабілітація» [8]. Застосування методичних рекомендацій щодо виконання індивідуальних навчально-дослідних завдань при вивченні курсу «Психогігієна» та «Безпека життєдіяльності» сприяло поглибленому вивченню вищевказаних дисциплін студентами Сумського державного педагогічного університету ім. А. С. Макаренка [1,2].

Висновки. Застосування індивідуальних навчально-дослідних завдань, як одного з видів самостійної роботи студентів, підвищуватиме ефективність вивчення програмного матеріалу з розділу «Вади розвитку твердих тканин зубів».

Перспективи подальших досліджень. Аналіз результатів тестового контролю з теми «Вади розвитку твердих тканин зубів» серед студентів 4-го курсу стоматологічного факультету, які були залучені до самостійної роботи у порівнянні зі студентами, які не виконували ІНДЗ з вищевказаної теми.

Література

1. Латіна Г.О. Методичні рекомендації щодо виконання індивідуального навчально-дослідного завдання при вивченні курсу «Психогігієна»: Навчально-методичне видання / Г.О. Латіна. – Суми: СумДПУ ім. А. С. Макаренка, 2010. – 32 с.
2. Любченко Н.В. Методичні рекомендації щодо виконання індивідуального навчально-дослідного завдання при вивченні курсу «Безпека життєдіяльності» / Н.В. Любченко. — Суми: Видавництво СумДПУ ім. А. С. Макаренка, 2010. – 36 с.
3. Максименко С.Д. Педагогіка вищої медичної освіти [текст]: підручник / С.Д. Максименко, М.М. Філоненко. – К.: Центр учбової літератури, 2014. – 288 с.
4. Методичні рекомендації до створення навчально-методичного комплексу з дисципліни / Уклад.: В.В. Молодиченко, А.М. Солоненко, О.С. Максимов, І.А. Мальцева, В.А. Ляпунова. — МДПУ імені Богдана Хмельницького, 2011. — 25 с.
5. Філоненко М.М. Психологія особистісного становлення майбутнього лікаря [текст] монографія / М.М. Філоненко. – Київ: Центр учбової літератури, 2015. – 334 с.
6. file:///C:/Users/user/Downloads/Mosv_2013_2_8%20(5).pdf.
7. http://www.ifnmu.edu.ua/images/stories/nakazy_rektora/Pologennya_pro_osvitnij_proces.pdf.
8. http://www.tnpu.edu.ua/EKTS/IP_spec_fiz_reab.pdf.

УДК 378.147:371.388:616.314.13/.14-007.001

ОБГРУНТУВАННЯ ЗАПРОВАДЖЕННЯ ІНДИВІДУАЛЬНИХ НАВЧАЛЬНО-ДОСЛІДНИХ ЗАВДАНЬ ПРИ ВИВЧЕННІ РОЗДІЛУ «ВАДИ РОЗВИТКУ ТВЕРДИХ ТКАНИН ЗУБІВ»

Любарець С. Ф.

Резюме. Стаття присвячена обгрунтуванню запровадження індивідуальних навчально-дослідних завдань при вивченні розділу «Вади розвитку твердих тканин зубів» в спектрі дисципліни «Дитяча терапевтична стоматологія». Відомо, що в навчальному процесі вищого навчального закладу, має передбачатися багатоаспектна самостійна робота студентів. Залучення студентів до самостійної роботи можливе через виконання ними індивідуальних навчально-дослідних завдань. Розділ «Вади розвитку твердих тканин зубів» є одним з найскладніших в спектрі дисципліни «Дитяча терапевтична стоматологія». Тому застосування методу індивідуальних навчально-дослідних завдань при його вивченні є актуальним.

Ключові слова: індивідуальні навчально-дослідні завдання, дитяча терапевтична стоматологія, вади розвитку твердих тканин зубів, самостійна робота, студенти.

УДК 378.147:371.388:616.314.13/.14-007.001

ОБОСНОВАНИЕ ВНЕДРЕНИЯ ИНДИВИДУАЛЬНЫХ УЧЕБНО-ИССЛЕДОВАТЕЛЬСКИХ ЗАДАНИЙ ПРИ ИЗУЧЕНИИ РАЗДЕЛА «ПОРОКИ РАЗВИТИЯ ТВЕРДЫХ ТКАНЕЙ ЗУБОВ»

Любарец С. Ф.

Резюме. Статья посвящена обоснованию внедрения индивидуальных учебно-исследовательских заданий при изучении раздела «Пороки развития твердых тканей зубов» в спектре дисциплины «Детская терапевтическая стоматология». Известно, что в учебном процессе высшего учебного заведения, предусматривается самостоятельная работа студентов. Привлечение студентов к самостоятельной работе возможно за счет выполнения ими индивидуальных учебно-исследовательских заданий. Раздел «Пороки развития твердых тканей зубов» один из самых сложных в спектре дисциплины «Детская терапевтическая стоматология». Поэтому использование метода индивидуальных учебно-исследовательских заданий при его изучении является актуальным.

Ключевые слова: индивидуальные учебно-исследовательские задания, детская терапевтическая стоматология, пороки развития твердых тканей зубов, самостоятельная работа, студенты.

UDC 378.147:371.388:616.314.13/.14-007.001

BASES OF INDIVIDUAL EDUCATIONAL RESEARCH ACTIVITIES IMPLEMENTED DURING STUDYING THE TOPIC "HARD DENTAL TISSUES' DEFECTS"

Liubarets S. F.

Abstract. The article contains bases of individual educational research activities implemented during teaching the topic "Hard dental tissues' defects", which is taught on the 4th course within the stomatological students' curriculum, "Pediatric therapeutic stomatology" cycle.

The High School curriculum must provide possibilities for the diverse individual student's learning activities, in order to develop the student's need for personal self-actualization through expanding the knowledge volume, by learning information which is additional to the lectures and practical classes. The individual student's learning activities may be organized via performing individual educational research tasks as the basic component of the scientific educational cycle complex structure. The individual educational research tasks aim to help the student to learn the program volume by themselves, systematize the information, generalize the obtained knowledge and be ready to apply them in practice as well as to develop student's skills of self-learning. The theme "Hard dental tissues' defects" is one of the most complicated in the "Pediatric therapeutic stomatology" cycle. This is why application of the individual educational research tasks is the most actual while teaching the theme. The students are offered to perform various cognitive and deductive tasks, which should be done in a written form, e.g. 1. Tasks for knowledge reproduction. 1.1. To establish the diagnosis using the offered teeth pictures. 1.2. Tasks for defining the notions. To define the notion of the enamel hypoplasia. 2. Tasks requiring elementary cognition and thinking operations. 2.1. Tasks for recalling and defining the facts (list of the events). To write down the terms on the theme "Hard dental tissues' defects". 2.2. Tasks for classification or categorization. To enumerate inherited dental enamel diseases according to Witcop C. J. Jr. (1988). The students are also offered complicated cognition thinking operations, which stipulate for knowledge generalization and development of the further lexical expressions, aimed at development of deductive and analyzing abilities; the tasks for productive thinking (solving the problems); reflexive tasks (understanding, realizing by a student of his own algorithms, analysis methods).

The academicians of both medical and pedagogical schools consider individual educational research tasks to be necessary for university teaching. During teaching clinical subjects in National medical university named after O. Bogomolets the individual student's preparation contains the tasks for graphic structuring of the diagnostic measures in various diagnoses, defining methods of both differential diagnostics and treatment of the diseases as well as graphic structure of symptoms and syndromes, the knowledge of which is required by the educational regulations. The tutors of the department of Human Health, physical rehabilitation and life safety of Ternopil National pedagogical university named after Volodymyr Gnatiuk state that individual educational research activities are necessary for mastering the "Physical rehabilitation" cycle. The tutors of Sumskiy State pedagogical university named after O. Makarenko think that teaching the courses "Psychohygiene" and "Life safety" requires student's individual educational research activities as well. Introduction of the individual educational research activities as a kind of individual self-preparation of the student will improve the academic performance in the theme "Hard dental tissues' defects".

Keywords: individual educational research tasks, pediatric therapeutic stomatology, hard dental tissues' defects, student's individual self-preparation, students.

Стаття надійшла 08.05.2016 року